

VERTROUWELIJK

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

Stg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No. 1 1964

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 1 - 1964

(Tijdvak 1-1-1964 t/m 31-1-1964)

I N H O U D

	Blz.
I. <u>Communisme Internationaal</u>	
Moskou's bedoelingen door Peking gewantrouwd	1
Verzoenende Prawda-publicatie	3
CP-China tégen "eenheid tot elke prijs"	4
Chinese stellingname van 26 dec. 1963	5
II. <u>Activiteiten van de CPN</u>	
Nieuwjaarsbijeenkomsten	8
Het komende 21ste partijcongres	10
Het boekenapparaat van de partij	14
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
De vredesbeweging en de CPN	16
Het Nederlandse Auschwitz Comité en de niet-communistische bijval	18
Culturele uitwisseling	19
IV. <u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
De geldnood van "Het Centrum"	20
Oprichting actie-comité's	21
V. <u>Andere groeperingen</u>	
Internationale pacifistische conferentie in Zweden	23
Positie-bepaling t.o.v. de Wereldvredeeraad	25
<u>Overzicht stakingen januari 1964</u>	26
<u>Agenda</u>	29

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

"Eenheid leidt natuurlijkerwijze tot verdeeldheid"

Moskou's bedoelingen gewantrouwd

Nadat tegen eind oktober van het vorige jaar was komen vast te staan, dat van de kant van Moskou - tegen alle verwachtingen in - op korte termijn geen drastische maatregelen tegen Peking genomen zouden worden, bleef het gedurende enkele weken onduidelijk, in welke richting de situatie zich zou ontwikkelen. Het voorstel van Chroestsjow tot het staken van de openlijke polemiek (25 oktober) was slechts interessant voor zover het beduidde, dat Moskou er inderdaad - waarschijnlijk onder druk van onder andere de Poolse en de Italiaanse CP van had afgezien de laatste consequenties uit de wederzijdse onverdraagzaamheid te trekken. Het was overigens niet meer dan een herhaling van de suggestie die Chroestsjow al op het in januari 1963 gehouden SED-Congres gedaan had en bevatte geen enkel nieuw positief element. Peking toonde zich dan ook weinig toeschietelijk en noemde het voorstel een list om de aandacht van nieuwe hetzen tegen China af te leiden. Tirana schamperde in ongeveer dezelfde trant, dat Chroestsjow wel vaker met dergelijke vreedzame voorstellen kwam, wanneer hij de grond onder zijn voeten voelde wegzinken of nieuwe lagen tegen de communistische beweging in de zin had.

Pas in de loop van december kwam er meer tekening in de situatie. Terwijl de Chinezen hun propaganda-campagne onverdroten voortzetten en vooral hun Albanese vazallen het niet moe werden nieuwe bewijzen aan te dragen voor Chroestsjows "verraderlijke bedoelingen", bleek dat de CPSU-leiders inderdaad bereid waren opnieuw een meer tegemoetkomende houding aan te nemen, zij het echter zonder een enkel principieel inzicht te willen prijsgeven.

Ter gelegenheid van de verjaring van de Moskouse Verklaringen van 1957 en 1960 publiceerden zowel de "Izwestia" als de "Prawda" verschillende artikelen, waarvan de stijl en de toon deden terugdenken aan een periode waarin de polemiek nog onder bedekte termen werd gevoerd. De belangrijkste hiervan, waarin China zelfs niet werd genoemd,

verschenen op 6 december.

Enkele dagen later publiceerde het Moskouse persbureau Tass een uittreksel uit een gemeenschappelijk communiqué van de CP-Italië en de CP-Zweden met weglating van die passages die een veroordeling van de Chinese politiek inhielden. In tegenstelling tot hetgeen enkele weken tevoren nog tot de gewone praktijk behoorde, werd het nu kennelijk niet wenselijk geacht de beschuldiging te herhalen, dat de CP-China "de eenheid en strijdvaardigheid van de communistische partijen ondermijnde en de belangen van de communistische beweging schaadde".

Nog weer enkele weken later meldde "De Waarheid", dat in Moskou geruchten circuleerden over een voorstel van de CPSU aan de CP-China, dat beoogde de polemiek over de bestaande meningsverschillen voor één maand stop te zetten. Volgens dit bericht, dat vermoedelijk betrekking had op een brief of nota van begin december, zou de CPSU zich bereid hebben verklaard daarna een delegatie naar Peking te zenden, teneinde de besprekingen die op 20 juli te Moskou werden afgebroken, te hervatten. (Deze delegatie zou onder leiding staan van Andropow, een secretaris van het Centraal Comité, belast met de verbindingen met de blokpartijen.)

Deze en verschillende andere gestes van de kant van de CPSU-leiders werden echter door Peking kennelijk niet te hoog geschat. Op 26 december - de 70e verjaardag van Mao Tse-tung - publiceerde het Chinese Volksdagblad een rede die een belangrijk partijtheoreticus, Chou Yang, al twee maanden eerder had gehouden en waarin de positie en de politiek van de CP-China opnieuw duidelijker werden omschreven.

Als een rode draad liep door deze rede een gedachte die Moskou wel pessimistisch moet stemmen ten aanzien van de mogelijkheden om met Peking tot een vergelijk te komen: aan Mao Tse-tung is na Lenin en Stalin het beheer over de erfenis van Marx en Engels toegefallen; het centrum van de communistische beweging heeft zich verplaatst van Moskou naar Peking, van waaruit de strijd tegen het moderne revisionisme wordt geleid - eventueel tot een scheuring in het internationale communisme toe.

Bovendien sprak Chou Yang over het ontstaan van pro-Chinese partijen en fracties in termen die een uitdrukkelijke oproep tot fractievorming zeer nabij kwamen.

Vier Principes

Het Prawda-artikel van 6 december, dat een weg trachtte wijzen

naar een oplossing voor de conflicten in de communistische beweging, was zo gematigd van toon, dat het de indruk wekte een positieve bijdrage te zijn tot een vermindering van de spanningen. Bij nader inzien bleek het echter weinig te bieden en veel te eisen.

Het viel niet te loochenen, aldus het artikel, dat de onenigheid in het internationale communisme ernstige vormen had aangenomen. De openlijke polemieken waren te scherp geweest en hadden vaak de voor de onderlinge verhoudingen tussen de zusterpartijen geldende normen geschonden. Aan de andere kant moest de zaak echter toch niet al te dramatisch worden opgevat. Er was nog niets gebeurd dat onherstelbaar was. Lenin had immers al geleerd, dat meningsverschillen in een partij of tussen partijen onderling niet alleen door openhartige gesprekken uit de weg konden worden geruimd, maar soms ook vanzelf verdwenen, wanneer de praktijk uitwees wie het gelijk aan zijn zijde had. Zo zou "de tijd" ook in dit geschil tussen Moskou en Peking bemiddelen.

Daarom moest alle aandacht geconcentreerd worden op de grote taken die de communistische partijen zich hadden gesteld: de vergroting van de economische en politieke macht van het socialistische blok en de verscherping van de strijd tegen het imperialisme, voor vrede, democratie en socialisme. De uitkomsten van deze gezamenlijke strijd zouden de beste argumenten vormen voor de oplossing van de bestaande geschillen.

Bovendien, aldus het artikel, zou het staken van de openlijke polemieken gunstige voorwaarden scheppen voor de voorbereiding van een nieuwe conferentie van alle partijen.

In feite omzeilde deze theoretisch wel schoonklinkende argumentatie de kern van het conflict tussen de partijen, dat immers in de eerste plaats een conflict is over de strategische en tactische lijn van de communistische beweging. Een beroep op de tegenpartij om de vijandigheden te vergeten en eerst in broederlijke eensgezindheid aan het werk te gaan is zonder zin, wanneer voorbijgegaan wordt aan het feit, dat de vijandigheden voortvloeien uit verschil van inzicht juist met betrekking tot de aanpak van het werk. In het conflict gaat het immers om de vraag, op welke wijze de economische en politieke macht van het socialistische blok vergroot en tot gelding gebracht moet worden, hoe de strijd tegen het imperialisme moet worden gevoerd

en welke inhoud gegeven moet worden aan zulke begrippen als vrede, democratie en socialisme!

Het Prawda-artikel suggereerde - duidelijk gezegd - dat het conflict kon worden opgelost wanneer men er slechts van uit ging, dat er geen conflict bestond, zoals Chroestsjow in de zomer van 1962 ook de scheidende Chinese ambassadeur wilde doen geloven, dat Moskou en Peking op elk willekeurig ogenblik "op een nieuwe bladzijde" of "met een schone lei" konden beginnen zo zij dat wensten.

De "Prawda" gaf overigens vier voorwaarden aan, waaraan door alle CP-en voldaan moest worden, wilde men ernst maken met de oplossing van de geschillen:

1. Alle communistische partijen dienden zich te houden aan de conclusies met betrekking tot de gemeenschappelijke strijd tegen het imperialisme, voor vrede, democratie en socialisme, zoals neergelegd in de Verklaringen van 1957 en 1960.
2. Alle partijen dienden de eenheid van de internationale communistische beweging vastberaden te verdedigen en zich te verzetten tegen alle acties die haar zouden kunnen ondermijnen.
3. In elke partij diende het principe van het democratisch centralisme strikt te worden gehandhaafd als een zekere garantie voor het behoud van de eenheid van de partij en van de gehoorzaamheid aan de partijleiding.
4. Alle partijen en alle communisten dienden zich strikt te houden aan de leer van Lenin, de grondslag van alle grote overwinningen van de internationale communistische beweging en de nationale bevrijdingsbewegingen.

Wat het Prawda artikel eiste, was dat alle partijen en alle communisten zich zouden richten naar de Moskouse interpretatie van de Verklaringen van 1957 en 1960 en zich zouden onthouden van fractievorming.

Tegenover de toenemende kracht van het Chinese communisme kon dit alles echter bepaald niet als een doeltreffend verweer beschouwd worden.

Peking: geen eenheid tot elke prijs

Was het Prawda-artikel van 6 december een mat pleidooi voor het behoud van de eenheid van de communistische beweging, de Chinese

theoreticus Chou Yang liet er in zijn op 26 december gepubliceerde rede geen twijfel over bestaan, dat de Chinese communisten niet bereid waren voor deze eenheid elke prijs te betalen.

Uit de correspondentie van Marx en Engels citeerde hij de voor de huidige situatie veelbetekende uitspraak: "Eenheid is een voortreffelijke zaak, zolang ze te handhaven is, maar er zijn dingen die ons meer waard zijn dan de eenheid". En in hetzelfde verband nam hij de woorden van Marx over: "Bijna veertig jaar lang hebben wij er de nadruk op gelegd, dat de klassenstrijd de motor van de geschiedenis is en dat in het bijzonder de klassenstrijd tussen de bourgeoisie en het proletariaat de drijvende kracht is van de socialistische revolutie. Daarom is het ons niet mogelijk samen te werken met diegenen die de klassenstrijd uit onze beweging wegsnijden."

Volgens Chou Yang was het trouwens in het geheel niet verwonderlijk, dat de communistische beweging met een scheuring werd bedreigd. Integendeel, verdeeldheid was - overeenkomstig de wetten van de historische dialectiek - een onvermijdelijk verschijnsel, het noodzakelijk optredende tegendeel van de eenheid. Zoals een klassenmaatschappij ondenkbaar zou zijn zonder tegenstellingen tussen progressieve en reactionaire stromingen, zo geeft de afspiegeling van deze maatschappij in een wetenschappelijke doctrine ook onvermijdelijk de ontwikkeling van deze tegenstellingen te zien. "Alles neigt er toe zich in tweeën te delen", aldus Chou Yang. "Dit geldt ook voor theorieën. Ook theorieën ontwikkelen zich in verschillende richtingen. Zo dikwijls wij een revolutionaire, wetenschappelijke theorie zien ontstaan, zien wij, dat zij als haar tegendeel - als haar antithese - een contrarevolutionaire, anti-wetenschappelijke theorie oproept."

Volgens Chou Yang moest op deze wijze het moderne revisionisme beschouwd worden als de antithese van het revolutionaire marxisme-leninisme. Deze valse doctrine zou - als weerspiegeling van een contrarevolutionaire politiek ook indirect bestreden moeten worden, namelijk door de bestrijding van de politiek zelf van de moderne revisionisten. (Vergelijk hiermee het voorstel van Chroestsjow om de eensgezindheid in de praktijk te herstellen, hetgeen volgens hem vanzelf tot een pijnloze correctie van valse theorieën zou leiden!)

Voor Chou Yang stond het vast, dat het beheer over het marxistische erfdeel na Lenin en Stalin was toegevallen aan Mao Tse-tung, over wie hij sprak met een aan persoonsverheerlijking grenzend respect. Dat door deze "erfopvolging" het centrum van de communistische wereld

verplaatst was van Moskou naar Peking, vormde voor hem geen probleem. Al eerder hadden zich immers in de geschiedenis van de beweging soortgelijke verschuivingen voorgedaan.

Hij wees er op, hoe na de periode van de Parijse Commune (1870/1871) vooral Duitsland een tijd lang het toneel van de klassenstrijd was geweest. "Toen de geschiedenis aan de Duitse arbeidersklasse haar plaats in de voorhoede van de proletarische strijd wees, waren Marx en Engels daar bijzonder trots op", aldus Chou Yang. "Maar Engels merkte toen direkt al op, dat het niet te voorzien was hoe lang zij deze erepositie onder veranderende omstandigheden mocht blijven behouden."

Met een opmerkelijk gevoel voor nuanceringen vermeed de Chinese theoreticus echter een positieve uitspraak over de latere verplaatsing van het centrum van de klassenstrijd van Duitsland naar Rusland. En wat hij ervan zei, wist hij nog met een paar druppels gif te mengen: "Toen Kautsky (!) nog een revolutionair was, voorspelde (!) hij, dat het centrum van de revolutie zich van Duitsland naar Rusland zou verplaatsen. Het was een voorspelling die Lenin later, toen Kautsky de revolutie verraden had, nog met instemming aanhaalde ^x)."

Meer expliciet was Chou Yang over het feit, dat de CPSU - aangehaast door het bederf van het moderne revisionisme - haar avant-garde positie weer verloren had, hoewel haar leiders met hun "achterlijke en feodale ideeën over het opvolgingsrecht" meenden zich deze positie voor altijd verworven te hebben.

"De storm van de revolutie had het Oosten bereikt".

Chou Yang constateerde dan ook met voldoening, dat als gevolg van deze laatste verschuiving "alle revolutionaire volken en partijen steeds meer hun hoop vestigen op de waarlijk marxistisch-leninistische partijen, zoals de CP-China, en op echte marxistisch-leninistische groepen....."

Dat zich in de communistische beweging een op Peking georiënteerde hergroepering diende te voltrekken in plaats van een herstel

x) Karl Kautsky (1884-1938), een van de voornaamste leiders van de Duitse SPD en van de Tweede Internationale, behoort volgens de communisten tot de grote "verraders" van het marxisme.

van de eenheid rond Moskou, was hiermee voor het eerst duidelijk uitgesproken.

* *
*

Als de publicatie van deze rede van Chou Yang op 26 december het antwoord van de CP-China was op de onmiddellijk daaraan voorafgaande gestes van de CPSU - en er is geen reden om aan de juistheid van deze veronderstelling te twijfelen - mag worden aangenomen, dat de strijd tussen Moskou en Peking in de naaste toekomst nog feller zal oplaaien. De Chinezen zien de afloop van deze strijd met optimisme tegemoet, want "zij die de waarheid bezitten zullen tenslotte overwinnen, al schijnen hun posities in het begin van de strijd nog zo zwak".

HOOFDSTUK II

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

1964 ingeluid

De nieuwjaarsbijeenkomsten van de CPN, die in Amsterdam, Rotterdam en Utrecht resp. op 4 en 5 januari werden gehouden, stonden in het teken van het in 1963 gegroeide vertrouwen waarmee de partij - mag men haar woordvoerders geloven - "de nieuwe strijd" op het loonfront tegemoet ging. Blijkbaar verwachten zij van die strijd een verder groeiende "eenheid van de arbeidersklasse".

De aanhang van de CPN is opgeroepen het eenheidsstreven te meer te ondersteunen, om daardoor het komende partij-congres (Pasen 1964) en de viering van het 45-jarig bestaan der partij een waardige omlijsting te geven.

Dit a.s. jubileum verklaarde ook de aanwezigheid op de nieuwjaarsbijeenkomsten van partij-veteranen die reeds vóór 1940 lid waren. Zij bleken daartoe speciaal te zijn uitgenodigd.

Uitgangspunten van de eenheidspolitiek

Ofschoon de communisten de loonstrijd als uitgangspunt voor hun eenheidspolitiek in betekenis geenszins onderschatten, zo liet de partijpers er in de afgelopen weken toch wederom geen twijfel over bestaan, dat de CPN ten dienste van deze politiek nog over tal van andere propaganda-wapenen beschikt.

Daar was allereerst weer het bekende thema van de voor Nederland door de communisten aangeprezen neutraliteit.

De leider van de communistische fractie in de Tweede Kamer, Marcus Bakker, beweerde bijvoorbeeld, dat er in het kamp van PvdA en PSP velen zijn, die graag iets in het belang van de vrede zouden willen doen, doch "de verdeeldheid der vredeskrachten" in dit opzicht als een handicap ervaren. Alleen door een eensgezind optreden zou die belemmering volgens Bakker kunnen worden opgeheven en zou Nederland buiten de zône van het atoomgevaar kunnen worden gebracht. Nederland kon het z.i. best zonder A-vloten en A-bases stellen; neutraliteit was te dien opzichte de beste vorm van veiligheid.

De hoofdredacteur van de "Waarheid", Joop Wolff, borduurde op ditzelfde stramien voort, toen hij de positie van Nederland met die

van Oostenrijk vergeleek, door hem aangeduid als een klein land met genoeg realiteitszin om voor neutraliteit te kiezen. Volgens Wolff raakten ook in Nederland "steeds meer mensen" ervan overtuigd dat de neutraliteits-politiek hier een zeer praktische oplossing kan bieden. Een positieve kant zou tevens zijn, dat Nederland op deze wijze de oplossing van het Duitse vraagstuk naderbij kan brengen. Een neutraal Nederland zag Wolff als een rem op de "agressieve neigingen van het Duitse militairisme".

In het bijzonder gewaagt de CPN-propaganda van de vrees in ons land voor "een herlevend militarisme in de Duitse Bondsrepubliek". Tot in den treure wordt daarbij herhaald, dat Bonn "al het mogelijke" doet om een multi-nationaal bemande NAVO-kernvloot, uitgerust met polarisraketten in het leven te roepen.

Het Eerste Kamerlid Annie Averink stelde op haar beurt in het partijdagblad, dat er ten aanzien van de as Bonn-Parijs in Nederland algemeen afkeer tegen dit monsterverbond bestaat.

Voorts gaven de recente gebeurtenissen rond het eiland Cyprus de Waarheid-commentator aanleiding het Nederlandse parlement aan te sporen de uitgaven, waartoe het lidmaatschap van de NAVO ons land verplicht, te besnoeien.

Een eveneens constant uitgangspunt van de eenheidspolitiek der CPN is het hier en daar ook buiten communistische kring levende verzet tegen het optreden van bepaalde monopolies in ons land, al of niet in EEG-verband. Punt van aanknopng vond de CPN-leiding onlangs vooral in de publicaties rond de exploraties in het Waddengebied, met het oog op aanwezig geacht aardgas. Hierbij haakten CPN-publicisten als Marcus Bakker en Gerrit Verrips in op de in de socialistische pers geuite ongerustheid over de behartiging van de consumentenbelangen. Van de daarbij opklinkende stemmen, die nationalisatie bepleiten, werd - met prijzend commentaar - dankbaar gewag gemaakt.

Een chapter, waarbij de communisten kortgeleden opnieuw hoopten op bijval uit bredere kringen, betrof de "discriminatie", die de regering en de "rechtse" leiders van de PvdA en het NVV tegen de communisten toepassen. Deze discriminatie treft kennelijk het pijnlijkst ten aanzien van het weren van communisten uit het NVV, het niet deel uitmaken van diverse parlementaire commissies, alsook het niet mogen optreden voor radio en televisie. Marcus Bakker dong, wat dit laatste betreft, tijdens zijn nieuwjaarstoespraak op nauwelijks verholten wijze naar de gunsten van de VARA.

In het kader van de communistische verdediging van de democratische rechten besteedde "De Waarheid" ook aandacht aan het doen en laten van de BVD. Vooral de verschijning van het kritisch gestemde rapport van het "Verbond van Wetenschappelijke Onderzoekers" - handelende over politiek antecedentenonderzoek door de BVD - deed het CPN-dagblad spreken van "groeiende onrust onder de bevolking". Tegelijkertijd werd de agitatie tegen de BVD van deze zijde nog aangewakkerd door te stellen, dat in de wetenschappelijke wereld "krachten te over zijn, die met succes de strijd tegen de BVD-inmenging kunnen voeren".

Onvermoeid tracht de leiding van de CPN zich, juist met het oog op het door haar gepropageerde eenheidsstreven van alle democratische en vredelievende krachten, te ontdoen van het odium dat de CPN zelf geen toonbeeld van democratie is.

Vandaar wellicht dat in het Waarheid-commentaar bij de herdenking van "500 jaar Staten-Generaal" werd opgemerkt, dat het ontwerp-beginsel-program van de CPN (van 1952) de Staten-Generaal "ook in een vernieuwd staatsbestel" op zijn door de eeuwen bevestigde plaats wil behouden, en meer dan dat: "het wijst de wegen aan, waarlangs reeds de huidige Staten-Generaal aan deze vernieuwing kunnen medewerken".

Wat de CPN - volgens hetzelfde beginselprogramma - onder deze "vernieuwing" verstaat wordt evenwel (wijselijk) niet nader uiteengezet. Het gaat haar hierbij namelijk om de verandering van de huidige staatsvorm in die van "een democratische volksstaat", waarin de staatsinstellingen (w.o. het parlement) - aldus het programma - "met een werkelijke democratische inhoud gevuld en volgens de wensen van het volk (lees: de communisten) omgevormd worden".

Het komende 21ste partijcongres

De voorbereidingen

Het partijbestuur van de CPN heeft tijdens zijn zitting van 25 en 26 januari j.l. de stellingen (discussiegrondslag) voor het 21ste partijcongres aangenomen. Dit congres zal plaats vinden gedurende Paaszaterdag en de Paasdagen, dus op 28, 29 en 30 maart 1964, onder het motto: "Nieuwe wegen naar eenheid, voor democratie en vooruitgang".

In zijn openingsrede op de partijbestuursvergadering gewaagde Paul de Groot van diepgaande veranderingen, die zich voltrokken in het denken van de mensen en in de politieke constellatie van deze tijd.

De politiek van de koude oorlog en het anti-communisme verliezen terrein; de arbeiderseenheid groeit in de strijd tegen de monopolies. Internationaal is er sprake van een duidelijke aftakeling van het imperialisme terwijl het socialisme in kracht toeneemt. Deze ontwikkeling, aldus De Groot, geeft aanleiding tot een "nieuwe oriëntatie" van de partij in de geest van een "voorzichtig optimisme".

In feite is deze "nieuwe" oriëntering - nationaal gezien - niet veel meer dan een voortzetting en uitbreiding van de aloude eenheids-politiek, gebaseerd op de stellingen van november 1962 en - internationaal gezien - een beklemtoning van de autonomie van de partij, zoals De Groot deze stelde in zijn rede van 18 juli 1963.

De nationale taak van de partij

In zijn inleiding op de stellingen bracht Henk Hoekstra tijdens bovengenoemde vergadering naar voren, dat de "nieuwe oriëntatie" vóór alles betekent dat de partij zich moet richten op haar nationale taak, die in de eerste plaats inhoudt: het tot stand brengen van de eenheid van actie "tegen de uitbuitingspolitiek van de monopolies en de rechtse regering". Eenheid van actie, niet alleen tussen communisten en socialisten, zoals vervat is in de stellingen van november 1962. Het wordt door de CPN n.l. ook "onder de huidige omstandigheden" mogelijk en waarschijnlijk geacht om rooms-katholieke en protestants-christelijke kringen te winnen voor een gemeenschappelijk optreden van de gehele arbeidersbeweging. Daartoe stelt de CPN zich voor om een "brede" gedachtenwisseling te voeren met de PvdA, de PSP en bovengenoemde kringen "van persoon tot persoon, tussen plaatselijke afdelingen en partijbesturen".

Om op korte termijn tot de grootst mogelijke krachtsontplooiing te komen acht de CPN het van belang deze gedachtenwisseling te bepalen tot die vraagstukken, waarbij de standpunten elkaar al naderen.

In de eerste plaats is dit het vraagstuk van de loonsverhoging en de prijsbeheersing. De CPN ziet het als haar taak de vakbeweging te steunen bij het stellen van eisen per bedrijf en bedrijfstak en de door prijsstijgingen onvermijdelijk geworden zeer forse loonsverhogingen af te dwingen "desnoods door een nog veel bredere stakingsbeweging dan in de afgelopen herfst".

Daarnaast noemen de stellingen o.a. verdediging van de parlementaire democratie tegen de aanvallen der rechtse partijen, de woningnood, democratisering van het onderwijs, nationalisering van het

aardgas, verkorting van de dienstplicht en opheffing van de boycot van de CPN voor radio en televisie. Ook internationale politieke vraagstukken wil de CPN in haar eenheidspolitiek betrekken, in het licht van haar nationale taak. Genoemd worden o.m.: verbetering van de Oost-West-verhouding, beëindiging van alle atoomproeven, bestrijding van de multi-laterale kernmacht en de as Bonn-Parijs, afwijzing van fascistische regimes en van rassendiscriminatie.

Het voornaamste vraagstuk, aldus De Groot in zijn discussiebijdrage, is dat van oorlog en vrede. Bereiken communisten en socialisten overeenstemming over dit probleem, dan is het oplossen van andere theoretische en praktische vraagstukken veel gemakkelijker. Dan kan het oog gericht worden, óver de "direct uitvoerbare eisen" heen, op dat "verder perspectief" van de nationale taak van de CPN: de hereniging van de Nederlandse arbeidersbeweging.

Deze "historische taak" vereist naast de gemeenschappelijke strijd voor lotsverbetering ook bezinning op de theoretische vraagstukken van het socialisme in deze tijd en discussie hierover met de sociaal democraten. De voornaamste opgave - aldus de stellingen - zal hierbij zijn de vooroordelen te overwinnen die in de loop der jaren onder de massa van de sociaal-democratie tegen de CPN zijn gekweekt, deels door de rechtse leiders, deels door het eigen, sectarische optreden van de communistische partij in het verleden.

Marcus Bakker knoopte hierbij aan in zijn discussiebijdrage door op te merken dat er, na de oorlog, van het Kominformblad "Voor een duurzame vrede" een schadelijke invloed uitging op het eenheidsstreven, daar het vraagstuk van de sociaal-democratie in dit blad vanuit een vernietigingsoogpunt werd gezien. Dat heeft soms ook onze eigen publicaties beïnvloed, aldus Bakker. Merkwaardigerwijs stelde Bakker ook, dat het eenheidsstreven van de partij schade had ondervonden doordat de leiding van de CPN tijdens de oorlog in handen van "de rechten" was gekomen. (Opm. dzz.: Wagenaar en Reuter c.s.)

De autonomie van de partij in de internationale communistische beweging

De rol van de CPN in de internationale, communistische beweging is in de stellingen als volgt omschreven: "de internationale activiteit van de CPN staat in dienst van haar nationale taak". Dit betekent, dat de CPN bijvoorbeeld de internationaal door de communisten voorgestane politiek van vreedzame coëxistentie voor ons land concretiseert in haar eis van politieke neutraliteit. "Zij is voor deze activiteit

uitsluitend verantwoordelijk tegenover de Nederlandse werkers", zo wordt daaraan toegevoegd.

In feite is dit echter slechts een beklemtoning van de essentie uit de rede van Paul de Groot dd. 18 juli 1963. Uitdrukkelijk wordt in de stellingen nogmaals de autonomie van de CPN ten opzichte van de internationale communistische beweging onderstreept en elke inmenging door andere CP-en fel afgewezen. Wel wenst de CPN met alle communistische partijen die bovenstaande voorwaarden aanvaarden - zonder uitzondering (dus ook met China!) - samen te werken in de strijd voor de vrede en in de theoretische discussie. Een heel nieuw geluid is de verklaring dat de CPN ook bereid is op deze grondslag "kameraadschappelijke contacten aan te knopen met de Joegoslavische Communistenbond". Betreffende het Chinees-Sowjet-Russische geschil spreekt de CPN zich nogmaals uit tegen de algemene politieke en ideologische lijn van de CP-China. Zij is echter van mening dat de internationale discussie in zodanige vormen moet geschieden dat de "eenheid van actie tegen de imperialisten" niet wordt belemmerd.

De CPN is voorstandster van een internationale conferentie van alle partijen, met als hoofddoel de versterking van de eenheid van actie van alle communisten op grondslag van de Verklaringen van Moskou van 1957 en 1960 en daarnaast de normalisering van de discussie, zodanig, dat de eenheid wordt bevorderd. Deze conferentie zou voorts "zorgvuldig voorbereid" en op het "meest geschikte ogenblik" moeten plaatsvinden. Merkwaardig was in dit verband een uitspraak van Paul de Groot tijdens zijn openingsrede op bovengenoemde vergadering van het Partijbestuur. Hij verklaarde namelijk dat naar zijn persoonlijke mening het gevaar van een internationale scheuring achter de rug was!

Over partij overleg in regionaal (West-Europees) verband wordt in de stellingen niet met zoveel woordengerept.

De interne organisatie van de partij

De interne ontwikkeling van de CPN sinds het 20ste partij-congres wordt in de stellingen bepaald te rooskleurig voorgesteld. Er wordt gewaagd van een groei van de partij met "vele nieuwe leden" nadat tijdens de afgelopen verkiezingen de "rechtse scheurmakersgroep De Brug" (alwéér!) definitief was verslagen. Dat daarnaast betreffende de abonneewerving voor "De Waarheid" over "stagnatie" wordt gesproken, is wel een duidelijke aanwijzing voor de zeer hachelijke omstandigheden waarin dit blad verkeert.

Als een van de belangrijkste opgaven van het congres noemen de stellingen de formatie van een nieuw partijbestuur. De huidige partijleiding - zo wordt gesteld - is een formatie die hoofdzakelijk aaneengesmeed werd door de strijd tegen de "rechtse scheurmakers van De Brug". De "nieuwe orientatie", aldus partijsecretaris Henk Hoekstra, vereist een leiding die, landelijk en plaatselijk, vertrouwen geniet, zowel in als buiten de partij. Deze situatie vraagt van de nieuwe partijleiding "soepelheid en doortastendheid naast beginselvastheid". Hoekstra wees er in dit verband op van hoe grote betekenis de oudere partijgenoten voor de partij zijn door hun langdurige ervaring en hun in de strijd beproefd gezag. "Vaak is de neiging aanwezig" - aldus de stellingen - "om bij de keuze van het kader uit te gaan van lichamelijke geschiktheid voor de dagelijkse werkzaamheden. De tendenz treedt daarbij op om, met negering van 'oude, beproefde kaders', steeds maar weer 'nieuwe, jeugdige kaders' naar voren te schuiven. Dit moet worden afgewezen".

Valt in deze uitspraak, naast een maatregel tegen verslapping van de ideologische leiding van de partij (een afglijden naar rechts) wellicht ook een bezorgdheid te beluisteren van oudere en/of lichamenlijk minder geschikte partijgenoten als Paul de Groot, Joop Wolff en ook Henk Hoekstra zèlf, over hun handhaving in de partijleiding? Al met al ziet het er naar uit dat het komend congres beslist geen drastische verjonging van de partijleiding zal brengen.

Het boekenapparaat in de CPN

De Stichting Uitgeverij en Boekhandel Pegasus te Amsterdam beschikt ten behoeve van haar binnenlandse afzet over een "korps" van meer dan 200 vrijwillige colporteurs in de CPN. Deze partij telt in principe onder haar activisten in iedere afdeling een zgn. boekenfunctionaris, meestal als zodanig tevens lid van het afdelingsbestuur. Deze "Pegasus-agenten" (een andere gangbare benaming) leveren desgewenst op afbetaling en hanteren daartoe een spaarkaarten-stelsel. De meeste Pegasus-agenten hebben een aantal medewerkers (boekenlopers), die hen bij het innen der wekelijkse afdrachten behulpzaam zijn. De termijnbetaling geschiedt zonder dat renten of kosten in rekening worden gebracht.

Voor de CPN ligt het belang van het bovenomschreven boekenapparaat in de volgende aspecten: het partij-bedrijf Pegasus wordt gesteund, stelselmatig wordt communistische lectuur verspreid (propagandistische

functie) en rechtstreeks wordt van de activiteiten geprofiteerd door de 10% provisie die de medewerkers voor hun afdeling en/of district verwerven. (Zijzelf krijgen geen geldelijke beloning).

Pegasus heeft in het apparaat een zeer belangrijk afzetmedium voor het binnenland. De omzet ervan evenaart welhaast die van haar drie winkels tezamen.

Over 1963 werd door het boekenapparaat in totaal f 205.543,36 afgedragen, zijnde 112% van de over dat jaar gestelde taak. Hierbij werd een bijna traditioneel geworden stijging van de omzet bereikt.

Ter vergelijking: 1962 f 189.357,67

1961 f 175.956,83

1960 f 157.854,43

Opgemerkt moet worden dat in 1963 met name de verkoop van het boek "Februari" van Theun de VRIES (f 37,50 of bij intekening f 32,50) een flinke bijdrage in de omzet leverde.

Naar verluidt zou het in de bedoeling liggen voor het boekenapparaat in 1964 een taak vast te stellen tot een streefbedrag van ongeveer f 215.000,- . Het laat zich evenwel aanzien dat dit een al te optimistische aanpak is en dat voor 1964 niet gerekend mag worden op een verdere beduidende stijging der productie van het boekenapparaat. Het zal waarschijnlijk moeilijk genoeg zijn de prestatie van 1963 in dit jaar te evenaren.

Met dat al is ook in het afgelopen jaar weer een aanmerkelijke hoeveelheid communistische lectuur gebracht onder mensen, die op eigen initiatief waarschijnlijk niet tot aanschaf daarvan zouden zijn overgegaan. Lectuur, meestal niet in de vorm van dorre theorie- en leerboeken, doch als boeiende romans en documentaire werken, die graag gelezen worden en daarbij mogelijk effectiever indoctrineren dan menig scholingsleider vermag. Overigens worden door het boekenapparaat ook kinderboeken en werken van "burgerlijke" auteurs en uitgevers verkocht.

H O O F D S T U K III

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Vredesbeweging

De nieuwe secretaris van de Nederlandse Vredesraad (NVR), Gerard Maas, heeft geen eenvoudige taak. Medio 1963 door de CPN-leiding aangewezen om de in januari 1962 "gezuiverde" vredesraad nieuw leven in te blazen, moet hij de gevolgen van een nog doorwerkend sectarisch beleid van de zijde van het partijbestuur teniet doen, nochtans zonder dit college in gebreke te stellen.

Maas ging uit van de opvatting dat de vredesbeweging in Nederland een intensieve samenwerking van alle Nederlandse groeperingen moet nastreven, zoals bijvoorbeeld in Engeland, waar het Britse, communistische vredescomité actief deel neemt aan de jaarlijkse, massale Aldermaston-mars van de pacifistische "Campaign of Nuclear Disarmament".

De communistische leiders in Nederland koesteren nu de gedachte dat brede lagen van het Nederlandse volk meer dan vroeger ontvankelijk zijn geworden voor de problematiek van de vredesstrijd. Daarbij refereert de CPN-leiding zich kennelijk o.m. aan de verklaring van de minderheidsgroep van de P.v.d.A. van 1962 en aan de totstandkoming van het kernstopverdrag van Moskou van 1963.

Om een begin met de vredesacties op brede basis te maken schreef de NVR eind 1963 een aantal professoren, kunstenaars en auteurs aan. Hun werd de vraag voorgelegd hoe tot gezamenlijke acties te komen. Ook aan de plaatselijke bestuursleden van de PvdA, de CPN, de PSP en andere organisaties werd deze vraag gericht. (De landelijke besturen zag men blijkbaar over het hoofd, kennelijk in de veronderstelling, dat van die zijde toch alleen maar een negatief antwoord te verwachten was.)

In het blad "Vrede" van januari 1964 werden enige gunstige antwoorden gepubliceerd: "Algemeen was men van oordeel", aldus het blad, "dat de tijd rijp is voor de vredesorganisaties om de handen ineen te slaan voor bepaalde, gerichte acties".

De gebruikte terminologie wijst er op, dat het hier om de bekende "eenheid van actie" gaat, die de communisten ook in de vakbeweging voorstaan. Door middel van gerichte acties hoopt men t.z.t. de

invloed van de NVR op andere (wel pacifistische) vredesgroeperingen geleidelijk uit te breiden en deze voor politieke doeleinden van de CPN te kunnen inschakelen.

Voorshands heeft Maas van het partijbestuur der CPN echter niet geheel de vrije hand gekregen: het gevaar, dat "onbetrouwbare" elementen opnieuw zullen proberen de leiding van de communisten in de NVR over te nemen acht men blijkbaar nog te groot. Daarom beperkte Maas zijn voorstel tot samenwerking bij de volgende onderwerpen: actie voor een niet-aanvalsverdrag tussen de landen van het Warschau-pact en die van de NAVO, actie voor een atoomvrije wereld en, als voornaamste, de actie tot voorkoming van een multilaterale kernmacht.

Aan de vredesstrijders in de plaatselijke comité's werd de taak opgedragen de discussie hierover op gang te brengen door gesprekken met andere organisaties en personen, alsmede door acties in buurten en bedrijven. Het moeilijkste deel van het plan, de uitvoering, werd dus weer - zoals gebruikelijk - overgelaten aan de reeds zwaar overbelaste kaders in den lande.

De vraag rijst of en in hoeverre van buitenaf op de CPN-leiding druk is uitgeoefend om maatregelen te nemen tot "herstel" van de vredesbeweging op brede basis. In het jaaroverzicht (zie MO 12-1963, blz. 28) werd gemeld, dat de opdracht van de Wereldvredeeraad om samenwerking te zoeken met niet-communistische vredesorganisaties door de communisten in Nederland stelselmatig werd ontdoken, omdat men bang was voor "besmetting" van de vredesstrijders met "burgerlijke ideeën".

Het feit, dat de NVR thans toch, hoe omzichtig ook, deze weg wordt opgestuurd, bewijst wel, dat er een onhoudbare situatie in de vredesbeweging was ontstaan, waaraan het partijbestuur een einde heeft moeten maken.

Jeugdbeweging

ANJV-kaderblad "Positief"

Het eerste nummer van "Positief", het nieuwe kaderblad van het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV) is in december verschenen, een gestencild geschrift van ca 20 pagina's met een gedrukte omslag. Het wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van de dagelijkse leiding en verschijnt eenmaal per twee maanden. Het blad is in de afdelingen verkrijgbaar à f 0,55.

De bedoeling is bij het kader belangstelling te wekken voor onderwerpen, waarmee de jeugd zich bezighoudt. Voorts zal regelmatig verslag worden uitgebracht van de activiteiten, die in de diverse afdelingen plaatsvinden, zodat ook anderen ervan kunnen leren. Ook zal het kaderblad openstaan voor discussie.

De artikelen die in "Positief" gepubliceerd worden, zullen ieder op een andere kleur papier worden afgedrukt. Hierdoor wordt het mogelijk alle op één onderwerp betrekking hebbende bijdragen te bundelen. Het ANJV wil tegen een kleine vergoeding een speciale ordner ter beschikking stellen, waardoor het voor de kaderleden mogelijk wordt een eigen documentatie aan te leggen.

Vrouwenbeweging

Het 7de NVB-congres

Het hoofdbestuur van de Nederlandse Vrouwenbeweging (NVB) heeft in december besloten haar zevende congres op 7 en 8 maart a.s. in Amsterdam te houden. De slotzitting zal samenvallen met de jaarlijkse, traditionele viering van de Internationale Vrouwendag. Tijdens het congres worden de gedelegeerden ingedeeld resp. bij een commissie voor het vredesvraagstuk, een commissie voor de sociale rechten en vraagstukken, een commissie voor het NVB-periodiek "Vrouwen voor Vrede en Opbouw" en een kandidatencommissie voor de verkiezing van het nieuwe hoofdbestuur.

Om het congres te kunnen financieren wordt een steunbonnenactie georganiseerd, waarmee men f 4500,- hoopt in te zamelen. Om de verkoop aantrekkelijker te maken is er een loterij aan verbonden.

Verzetsbeweging

Het Nederlands Auschwitz Comité (NAC) belegde op respectievelijk 11, 12 en 15 januari in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam zijn traditionele herdenkingsbijeenkomsten gewijd aan de bevrijding van het concentratiekamp in januari 1945.

Het NAC, waarvan de leiding stevig in communistische handen wordt gehouden en dat kan worden beschouwd als een der meest geslaagde mantelcomité's van "Verenigd Verzet 1940-1945", trekt bij deze bijeenkomsten elk jaar ook grote aantallen niet-communistische bezoekers. Hierbij zij aangetekend, dat er naast het NAC geen andere, algemene

vriendenkring bestaat, zoals bij andere concentratiekampen soms het geval is. Dit jaar was het NAC er bovendien in geslaagd zich te verzekeren van de actieve medewerking van een opvallend groot aantal Nederlanders uit niet-communistische kringen. In Amsterdam bijvoorbeeld voerde de directeur van de "Stichting 1940-1945", J.G. Renes, het woord en in Den Haag sprak Ds. P. Lugtigheid. Tot de artisten, die in Den Haag hun medewerking verleenden, behoorden Theo Olof en Nel Oosthout, terwijl in Rotterdam ondermeer optraden Felix de Nobel en Enny Mols- de Leeuwe. Op alle bijeenkomsten werd voorts gezongen door voorzangers van de Nederlandse Israëlietische gemeenten. Dit jaar had het NAC zich voor het eerst ook verzekerd van de medewerking van een Russische kunstenaar, de violist Boris Goetnikow.

Culturele uitwisseling

Half januari werd in Moskou een overeenkomst getekend tot culturele samenwerking tussen de "Unie van Sowjet-verenigingen voor vriendschap en culturele betrekkingen met het buitenland" en de vereniging "USSR-Nederland" enerzijds en de vereniging "Nederland-USSR" anderzijds.

De overeenkomst werd van Russische zijde getekend door de bekende schaakmeester Michail Botwinnik, die voorzitter is van de vereniging "USSR-Nederland", en van Nederlandse zijde door Wim Hulst, de secretaris van de vereniging "Nederland-USSR".

De ondertekening vond plaats in het gebouw van de Unie - dat de naam draagt van "Huis der vriendschap" - en droeg een enigszins feestelijk karakter. Hulst werd vergezeld door een kleine delegatie, bestaande uit een drietal functionarissen van de vereniging "Nederland-USSR" alsmede een arts uit Rotterdam, die kennelijk was meegenomen om de afvaardiging niet al te duidelijk het etiket van een communistisch onderonsje te geven.

Van Sowjet-Russische zijde werd de ondertekeningsplechtigheid bijgewoond door prominenten uit de vereniging "USSR-Nederland" en vertegenwoordigers van het ministerie van buitenlandse zaken en "Intourist". Tot teleurstelling van de communisten, die in de overeenkomst een voorloper van een cultureel accoord op staatsniveau willen zien, had de Nederlandse Ambassade in Moskou bericht van verhindering gezonden.

H O O F D S T U K I V

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

Het Centrum op zwart zaad

Om de uitgaven in evenwicht te houden met de geleidelijk afnemende ontvangsten besloot het "Centrum voor Eenheid en Klassenstrijd in de Vakbeweging", uiteraard in nauw overleg met de leiding van de CPN, het aantal bezoldigde bestuurders verder te verminderen. Met ingang van 1 januari 1964 is de secretaris-penningmeester van het Centrum, P. Bakker, vrijgestelde-af. Hij heeft werk gevonden bij een particulier bedrijf, in zijn vrije tijd blijft hij echter zijn bestuursfuncties uitoefenen. De voorzitter van het Centrum, Wessel Hartog (tevens partijbestuurder van de CPN), is op zoek naar een baantje voor 3 à 4 dagen per week, de rest van zijn tijd wil hij dan aan zijn voorzitterschap blijven wijden. Van de 4 personen, die de kern van het Centrum vormen, blijven dan nog F. Meis en C. van Dillen als volledig vrijgestelde bestuurders aan. Naast hen zijn enkele staf-functionarissen in dienst; de belangrijkste van hen is Max Meijer, de man van de buitenlandse contacten en het reisbureau Centrum, dat vakantiereizen naar landen achter het IJzeren Gordijn organiseert.

Ingaande 1964 heeft het Centrum de contributies die van f 0,10 tot f 1,- per week liepen, verhoogd van f 0,25 tot f 1,50 per week. De gemiddelde contributie die een lid in 1963 betaalde, beliep f 0,70 à f 0,80 per week. Van deze contributie-verhoging verwacht men nauwelijks een stijging van inkomsten, aangezien er stellig ledenverlies tegenover zal staan.

Coördinatie

Sedert het besluit van 1960 tot opheffing van de communistische vakbeweging zijn van de zijde der partij verschillende pogingen ondernomen om toch te komen tot een zekere coördinatie van de activiteit der communistische arbeiders in de bedrijven. In enige grote steden werden zgn. bedrijfscollectieven opgericht, die daarvoor op districts-niveau verantwoordelijkheid moesten dragen. Zij vormden als het ware de verbinding tussen de bedrijfsarbeiders en de partij, maar bleven in

de praktijk sterk geïsoleerd wegens de gebrekkige interne communicatie; hun arbeidsveld was breed en onoverzichtelijk en de berichten uit de bedrijven kwamen òf veel te laat òf bleven geheel achterwege. Derhalve besloot de CPN-leiding kort geleden voor iedere bedrijfstak afzonderlijk in Amsterdam enkele partijgenoten als leidinggevende personen aan te stellen. Een begin is gemaakt met de metaalsector; bij diverse grote Amsterdamse metaalbedrijven komen actieve bedrijfsgroepen van CPN-leden voor, die, zoals in het najaar van 1963 is gebleken, een belangrijke invloed kunnen uitoefenen op de gedragingen van de overige werknemers aldaar.

In andere sectoren van het bedrijfsleven zal de CPN-leiding er eventueel wel meer moeite mee hebben een dergelijke coördinatie tot stand te brengen.

Verdere agitatie

Einde 1963 was het nog onzeker welk lot de c.a.o. 1964 voor havenpersoneel te wachten stond. Het eerste ontwerp was in druk bezochte ledenvergaderingen van de NBV (NVV) verworpen. In verband daarmee belegde de havengroep van de CPN enige bijeenkomsten, waarin plannen werden beraamd voor de oprichting van actie-comité's. Eind december en wederom op 7 januari verspreidde de ABT-'58 in de havens van Amsterdam en Rotterdam pamfletten, waarin de havenarbeiders werden aangespoord het been stijf te houden. De aanvaarding van een nieuw ontwerp-c.a.o. in ledenvergaderingen van de NBV (NVV) op 11 januari deed de communistische activiteit in dit opzicht echter verzanden. (In Rotterdam had het syndicalistische OVB, afdeling Verkeer, in verband met de spanningen rond de nieuwe c.a.o., op 4 januari een openbare vergadering uitgeschreven. Deze liep voor de organisatoren echter op een teleurstelling uit. In plaats van de verwachte 1000 verschenen slechts circa 150 personen, onder wie ettelijken zich ontpopten als tegenstanders van het OVB .)

Volgens "De Waarheid" van 27 januari heeft het partijbestuur van de CPN, dat op 25 en 26 januari bijeen was, grote aandacht besteed aan de huidige loon- en prijsontwikkeling.

"Het partijbestuur stelde vast, dat het nodig is de ondernemers en de regering te dwingen tot zeer forse loonsverhogingen, leidende tot een verhoging van het levenspeil. Wordt niet toegegeven aan de ge-

rechtvaardigde verlangens van de werkende bevolking, dan zal het noodzakelijk zijn de weerstand te breken door een nog veel bredere stakingsbeweging dan in de afgelopen herfst", aldus het partijdagblad. Het partijbestuur van de CPN besloot ook een massa-manifest uit te geven, waarin het standpunt van de communisten over het vraagstuk van lonen en prijzen zal worden uiteengezet.

Het Centrum heeft zijn leden, werkzaam in de metaalindustrie, opgeroepen voor een landelijke vergadering op 1 februari te Amsterdam. Het stelt dat de bereikte resultaten worden bedreigd door de onrustbarende prijsstijgingen en de pogingen van ondernemerszijde tot het drukken van de tarieflonen. Daarom moet worden overlegd over een "verdere uitbouw van de eenheid" en het "ontwikkelen van nieuwe initiatieven".

In bedrijfsblaadjes van de CPN, verspreid bij meerdere grote metaalbedrijven in het Westen des lands, werd reeds eerder gesteld dat van de ondernemers de betaling moet worden geëist van de 4 % boven het contractloon en een extra-beloning voor arbeid onder moeilijke omstandigheden (de c.a.o. voor 1964 heeft de mogelijkheid daartoe geopend).

H O O F D S T U K V

ANDERE GROEPERINGEN

"International Confederation for Disarmament and Peace"

Na een 3-daagse conferentie is op 11 januari j.l. te Tyringe in Zuid-Zweden de in hoofde genoemde organisatie formeel opgericht. Het besluit hiertoe was genomen op de in januari 1963 te Oxford, gehouden internationale conferentie van onafhankelijke vredesbewegingen, die tegenstander zijn van de kernbewapening dan wel algehele en algemene ontwapening voorstaan.

Te Oxford werd men het eens over o.a. de volgende doelstellingen:

1. een definitieve overeenkomst tot het staken van alle kernproeven;
2. algehele en volledige ontwapening van alle landen;
3. niet-militaire oplossing van alle conflicten;
4. het instellen van nucleaire en conventioneel gedemilitariseerde zônes.

Als eerste stap hiertoe zouden de leden-organisaties stelling moeten nemen tegen o.a.:

1. het testen, vervaardigen, opslaan en gebruiken van kernwapens door alle landen, inclusief het eigen land;
2. de aanwezigheid van kernbases, ook op eigen gebied;
3. het beschikbaar stellen van kernwapens aan nieuwe landen of blokken.

Reeds in Oxford zag men zich geconfronteerd met de vraag van de verhouding tussen de onafhankelijke vredesbewegingen en de communistische Wereldvredeesraad. Deze laatste had nl. een uitnodiging aangenomen van de Anglicaanse deken Collins, één der voorzitters van de Europese Federatie tegen Kernbewapening, om enkele afgevaardigden als waarnemers naar Oxford te sturen. De conferentie zelf ging hiermede echter niet accoord en besloot de elf man sterke WVR-delegatie, waaronder de Sowjet-Russische schrijver Ilya Ehrenburg en de Engelse professor Bernal, niet tot de conferentie toe te laten. Na afloop werden evenwel informele contacten gelegd.

In westelijke pacifistische kringen werd deze beslissing als juist betiteld en gewezen op de principiële verschillen en de wijde kloof tussen de Wereldvredeesraad en de onafhankelijke vredesbewegingen.

Laatstgenoemde bewegingen verzetten zich immers tegen alle kernwapens en alle proefexplosies in alle landen. Zij critiseren hun eigen regering, verzetten zich tegen deelname aan Navo of Warschaupact en bestrijden de hele theorie van de "nucleaire afschrikking", of deze nu van Russische of Amerikaanse zijde wordt gepropageerd.

De bijeenkomst te Tyringe werd bijgewoond door vertegenwoordigers van 24 vredesbewegingen uit 13 verschillende landen. Deze gedelegeerden verklaarden dat paal en perk gesteld moet worden aan de bewapeningswedloop, bovenal door het verhinderen van een verdere spreiding van atoomwapens.

De leden-organisaties werd verzocht naar wegen te zoeken voor o.a.:

1. het voorkomen van de oprichting van een multilaterale dan wel multinationale Navo-kernmacht en het bevorderen van een verdragsregeling door de Verenigde Naties ter voorkoming van een verdere spreiding van kernwapens;
2. een vreedzame oplossing van de moeilijkheden in Centraal Europa, primair uitgaande van de huidige toestand in Berlijn en in Duitsland, om alsdan aan te sturen op de vorming van een zo groot mogelijke kernvrije en geleidelijk te demilitariseren zône;
3. het instellen van kernvrije zônes;
4. deelname door Frankrijk en (communistisch) China aan de 18-mogendheden - ontwapeningsconferentie, het beëindigen van China's isolement en zijn toelating tot de Verenigde Naties.

De laatste uren van deze onlangs gehouden bijeenkomst in Zuid-Zweden werden in beslag genomen door een debat over het door het Britse (communistische) vredescomité ingediende verzoek om tot de Confédération als lid te worden toegelaten.

Ondanks het principiële verschil tussen de onafhankelijke vredesbewegingen en de communistische vredesbeweging, bleken de meningen hieromtrent nog steeds verdeeld te zijn. Zij, die zich tegen inwilliging van dit Brits-communistische verzoek uitspraken, ontkenden nadrukkelijk dat anti-communisme daarbij hun drijfveer was.

Als verweer tegen de gelanceerde beschuldiging van anti-communisme werd van die kant het volgende betoogd:

1. De "onafhankelijke" Italiaanse en Joegoslavische communisten Gaggero en Smole waren tot de conferentie toegelaten. Laatstgenoemde zag zich met 4 andere kandidaten tot vice-voorzitter van de nieuwe

- organisatie gekozen.
2. De voorzitter van het Amerikaanse "Committee for Nonviolent Action", A.J. Muste, had er, in stede van naar Tyringe te komen, de voorkeur aan gegeven in de Verenigde Staten te blijven om daar te ageren tegen het besluit van de Amerikaanse regering, waarbij aan een uit 7 personen bestaande Sowjet-Russische vredesdelegatie de toegang tot het land werd geweigerd.

Nochtans werd met een overweldigende meerderheid van stemmen een voorstel goedgekeurd om het verzoek van het Britse vredes-comité voor kennisgeving aan te nemen, hetgeen neerkomt op een uitstel van behandeling tot de eerstvolgende bijeenkomst in 1966.

Onder de voorstellers bevonden zich ook communistische afgevaardigden, die er blijkbaar op uit waren mede van hun kant de indruk van onafhankelijkheid der nieuwe organisatie niet te verstoren.

Te vermelden valt nog dat schikkingen werden getroffen voor het inrichten van een permanente zetel in Londen en dat het in de bedoeling ligt zo spoedig mogelijk eveneens kantoren te openen in New York en Genève.

Na afloop van de conferentie had het zgn. inaugurele congres plaats, dat mede werd bijgewoond door 47 waarnemers van niet-aangesloten organisaties, waaronder ook de Wereldvredesraad. In de begroetingsrede (door de zelf niet aanwezige A.J. Muste opgesteld) was sprake van het voornemen tot het aanknopen van goede betrekkingen en samenwerking met al die organisaties.

Tijdens het congres werd door leden van de nieuwe federatie onderling alsmede door hen met de WVR-waarnemers van gedachten gewisseld over de wijze waarop Paasmarsen - volgens het model van de Engelse Aldermastonmarsen - over de gehele wereld zouden kunnen worden gecoördineerd.

STAKINGSOVERZICHT JANUARI 1964

Bedrijf : Scheveningse visserij-bedrijven.
Aanleiding : ontevredenheid v. werknemers over arbeidsvoorwaarden.
Inmenging vakbonden : BVZ (OVV) steunde stakers. erkende vakbonden sloten nieuwe c.a.o. met reders af.
Resultaat : nog onbekend.
Aantal werknemers : \pm 1500.
Aantal stakers : \pm 1500.
Duur van de staking : sedert 2-1-1964.

Bedrijf : Steenfabriek Oost-Groningen te Blijham, gemeente Wedde.
Aanleiding : vervallen v. f 4,50 toeslag p. week, na loonsverhoging van 5 % per 1-1-1964.
Inmenging vakbonden : ABC/NVV bemiddelde.
Resultaat : onbekend.
Aantal werknemers : 35.
Aantal stakers : 30.
Duur van de staking : $\frac{1}{2}$ dag (3-1-1964).

Bedrijf : Bouwonderneming Heytak te Amsterdam.
Aanleiding : ontslagaanzegging v.e. uit 8 man bestaande betonploeg.
Inmenging vakbonden : ANB en ABWB spraken met directie.
Resultaat : onbekend.
Aantal werknemers : "
Aantal stakers : "
Duur van de staking : enkele uren (6-1-1964).

Bedrijf : N.V. Aannemingsmij. J.P. van Eesteren te Amsterdam.
Aanleiding : directie weigert uitbetaling van door werknemers verzuimde vrijdag na Kerstmis.
Inmenging vakbonden : onbekend.
Resultaat : "
Aantal werknemers : 300.
Aantal stakers : 200.
Duur van de staking : \pm 1 dag (7-1-1964).

- Bedrijf : Timmerlieden en metselaars v.d. firma's N.V. Muys en de Winter, Schouten en v.d. Berg, werkz. aan het object Muys en de Winter te Schiedam.
- Aanleiding : 5 % loonsverhoging geëist boven het "zwarte loon".
- Inmenging vakbonden : geen.
- Resultaat : geen.
- Aantal werknemers : onbekend.
- Aantal stakers : "
- Duur van de staking : 1 dag (7-1-1964).
-
- Bedrijf : N.V. Dok- en Werfmij. Wilton Fijenoord te Rotterdam.
- Aanleiding : loongeschil.
- Inmenging vakbonden : geen.
- Resultaat : onbekend.
- Aantal werknemers : 150 (afd. gieterij).
- Aantal stakers : 30 (afd. gieterij).
- Duur van de staking : 1 dag (10-1-1964).
-
- Bedrijf : Verschillende fabrieken v.d. N.V. Verenigde Steenfabrieken in het district Groningen.
- Aanleiding : vervallen v. f 4,50 toeslag p. week, na loonsverhoging van 5 % per 1-1-1964.
- Inmenging vakbonden : geen.
- Resultaat : onbekend.
- Aantal werknemers : ± 400.
- Aantal stakers : 175.
- Duur van de staking : enkele uren (13-1-1964).
-
- Bedrijf : Houthaven te Amsterdam.
- Aanleiding : tariefmoeilijkheden.
- Inmenging vakbonden : vertegenwoordiger van NBV (NVV) bemiddelde.
- Resultaat : onbekend.
- Aantal werknemers : "
- Aantal stakers : ± 200
- Duur van de staking : ± 1 dag (17-1-1964).
-
- Bedrijf : Loodgietersbedrijven te Amsterdam.
- Aanleiding : ontevredenheid over 5 % loonsverhoging, die in mindering wordt gebracht op het "zwarte loon".

Inmenging vakbonden : ANMB/NVV bemiddelde.
Resultaat : onbekend.
Aantal werknemers : onbekend.
Aantal stakers : onbekend.
Duur van de staking : ± 1 dag (27-1-1964).

Bedrijf : N.V. Dok- en Werfmij. Wilton Fijenoord te Schiedam.

Aanleiding : loongeschil.

Inmenging vakbonden : NVV, CNV en NKV bemiddelden.

Resultaat : onbekend.

Aantal werknemers : 6.000.

Aantal stakers : ± 350.

Duur van de staking : 1½ dag (27 en 28-1-1964).

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
* 8-9 febr.	Conf. Ned. Sectie IVE Internationale.	Amsterdam	Ned. Sectie IVE Int.
* 12-14 febr.	Internat. stud. bijeenkomst voor Solidariteit met de strijd voor het volk en de stud. van Zd. Vietnam.	Boedapest	IUS
* 15-21 febr.	Zitting Executief Comité IUS.	Boedapest	IUS
26 febr.- 1 mrt. '64	Wereldjeugdconf. voor ontwapening.	Florence	WFDJ/Ital. jeugdorg.
begin 1964 (april?)	Conf. Duitse Vraagstuk.	Wenen? Joegoslavië?	WVR
* 7 en 8 mrt. 1964	7e Congres Ned. Vrouwenbeweging.	Amsterdam	NVB
Pasen	21e Congres CPN.	Amsterdam	CPN
30 mrt.- 4 apr. '64	8e Wereldcongres Juristen.	Boedapest	IVDJ
voorjaar '64	Bijeenkomst bonden v. werknemers in de voedselindustrie in EEG-landen.	?	CGT en CGIL
10-15 apr. '64	3e Internat. conf. VVI-Overheid.	Praag	WVV
* 12-15 mei 1964	4e Internat. conf. VVI-Mijnbouw.	Moskou	WVV
18-21 mei 1964	2e Internat. conf. VVI-Handel.	Warschau	WVV
* 20-28 juni	IVE Internationale medische conferentie.	?	FIR
zomer 1964	Internat. stud. conf. over kolonialisme.	Sowjet-Unie	IUS
* juni 1964	Stertocht N.V.B.	?	NVB
1964	Bijeenk. Alg. Raad Féd. Internat. des Résistants.	?	FIR
1964	Internat. conf. Werkende Jeugd.	?	WFDJ
1965	9e Wereldjeugdfestival (?).	?	WFDJ/IUS
1965	5e congres Féd. Internat. des Résistants.	?	FIR
1965	Congres Wereldvredesraad.	?	WVR
* ?	8ste IUS-congres.	?	IUS
* nieuw c.q. aangevuld.			